

Горчинська Катерина

<https://orcid.org/0000-0002-8180-6166>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: k.gorchinska@gmail.com

ІНТЕГРОВАНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Мета роботи – теоретично обґрунтувати доцільність інтеграції художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у галузі легкої промисловості, а також визначити її змістові, методичні й компетентнісні орієнтири на основі аналізу дисциплін «Спеціальне малювання», «Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» і «Виробниче навчання».

Актуальність дослідження зумовлена потребою у підготовці фахівців, здатних поєднувати художній задум, конструкторське рішення, технологічне виконання та педагогічне пояснення навчально-виробничих процесів.

Методологія. У дослідженні використано аналіз і систематизацію науково-педагогічних джерел, порівняльний аналіз змісту освітніх компонентів, узагальнення педагогічного досвіду, структурно-логічне моделювання міждисциплінарних зв'язків і педагогічне проєктування інтегрованого навчального проєкту швейного виробу. Застосування компетентнісного, діяльнісного, інтегративного та проєктного підходів дало змогу розглядати фахову підготовку як цілісну систему формування професійно-педагогічної готовності викладача.

Наукова новизна. Уточнено модель поєднання трьох взаємопов'язаних компонентів фахової підготовки: художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної. Запропоновано логіку переходу від художнього образу у ескізу до технічного рисунка, конструкції, технологічної карти, практичного виготовлення виробу та педагогічного осмислення результатів навчально-виробничої діяльності. Обґрунтовано, що інтегрований навчальний проєкт швейного виробу є ефективною формою поєднання творчих, технічних, технологічних і методичних завдань.

Висновки. Доведено, що інтеграція зазначених компонентів забезпечує цілісність фахової підготовки, сприяє формуванню дизайнерського, конструктивного, технологічного та педагогічного мислення здобувачів освіти. Вона створює умови для підготовки педагога, здатного організовувати повний цикл проєктно-виробничої діяльності учнів і студентів у закладах професійної та фахової передвищої освіти, пояснювати послідовність операцій, контролювати якість виробу, забезпечувати безпечні умови праці та формувати професійну відповідальність.

Ключові слова: професійна освіта, легка промисловість, спеціальне малювання, конструювання одягу, виробниче навчання.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими практичними завданнями. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання у галузі легкої промисловості є складним багатокомпонентним процесом, у якому поєднуються педагогічна, художньо-графічна, проєктна, конструкторська, технологічна та організаційно-виробнича складові. Такий фахівець має бути готовим не лише до виконання професійних операцій, пов'язаних із виготовленням швейних виробів, а й до організації освітнього процесу, пояснення логіки проєктування виробу, демонстрації технологічних прийомів, контролю якості, формування культури безпечної праці та розвитку творчого потенціалу учнів.

У сучасних умовах професійна освіта орієнтується на компетентнісний результат, практичну спрямованість і зв'язок змісту навчання з реальними виробничими процесами. У швейній галузі це особливо важливо, оскільки створення одягу потребує не фрагментарних знань із рисунка, конструювання чи технології, а здатності об'єднувати їх у цілісну діяльність: від художньої ідеї до ескізу, технічного рисунка, конструкції, технологічної карти й готового виробу.

Аналіз робочих програм дисциплін «Спеціальне малювання», «Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» і «Виробниче навчання» засвідчує їхній значний інтеграційний потенціал. Перша дисципліна формує здатність до художнього бачення форми, пропорцій, фактури й пластики одягу; друга забезпечує перехід від образного задуму до технічного опису, креслень і лекал; третя формує вміння виконувати ручні, машинні, клейові та волого-теплові операції, організовувати робоче місце і контролювати якість виробу [9–11].

Проблема полягає в тому, що в освітньому процесі ці дисципліни нерідко сприймаються як відносно самостійні компоненти: рисунок існує окремо від конструювання, конструювання – окремо від виробничої технології, а виробниче навчання – окремо від художнього задуму. За такого підходу здобувач освіти може виконувати окремі завдання, але не завжди усвідомлює їхню роль у повному циклі створення виробу. Тому актуальним є науково-методичне обґрунтування інтеграції художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної підготовки як умови формування професійної цілісності майбутнього педагога професійного навчання.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблематика підготовки майбутніх педагогів професійного навчання розглядається у працях українських дослідників професійної освіти. У колективній монографії за редакцією В. Ковальчука наголошено на значенні компетентнісного підходу, який орієнтує підготовку не лише на засвоєння знань, а й на здатність застосовувати їх у самостійній професійній діяльності [7]. У контексті нашого дослідження це означає необхідність поєднання художніх, конструкторських, технологічних і педагогічних результатів навчання.

І. Андрощук акцентує увагу на співпраці закладів вищої освіти з роботодавцями у підготовці майбутніх педагогів професійної освіти [1]. Ця позиція корелює з ідеєю інтеграції дисциплін, оскільки реальна професійна діяльність у галузі легкої промисловості не поділяється на ізольовані навчальні теми, а вимагає цілісного виконання виробничого завдання. О. Внукова, О. Іванова та Т. Черченко підкреслюють потребу у підготовці педагогів для закладів професійної освіти швейного профілю, що підтверджує актуальність оновлення змісту фахової підготовки [4].

Важливими для проєктно-конструкторської складової є праці Т. Васенюк, у яких розглянуто підготовку майбутніх фахівців швейної галузі до проєктно-конструкторської діяльності та формування професійної компетентності в процесі вивчення конструювання і моделювання одягу [2; 3]. Методичні аспекти художнього проєктування одягу розкрито у працях Н. Орлової та А. Шевченко, де підкреслено значення художньо-графічної, інтегративної та проєктної складових підготовки [6; 13].

Нормативний контекст дослідження задають Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» та стандарт вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта», у яких акцентовано практичну спрямованість підготовки, формування професійних компетентностей і готовність випускників до педагогічної та виробничо-технологічної діяльності [5; 12]. Міжнародні публікації також засвідчують посилення уваги до проєктної інтеграції у підготовці фахівців дизайну одягу та використання САД-технологій у професійній освіті [14; 15]. Отже, аналіз джерел підтверджує актуальність інтегрованого підходу, однак потребує конкретизації на рівні змісту дисциплін, організації навчальних проєктів і критеріїв оцінювання результатів.

Метою статті є теоретичне обґрунтування інтеграції художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у галузі легкої промисловості та визначення її значення для формування фахових компетентностей здобувачів освіти.

Відповідно до мети визначено такі завдання: проаналізувати змістове наповнення дисциплін «Спеціальне малювання», «Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» і «Виробниче навчання»; визначити їхні міждисциплінарні зв'язки; обґрунтувати логіку інтегрованого навчального проєкту швейного виробу; окреслити компетентнісний потенціал інтегрованої підготовки; запропонувати педагогічні умови реалізації інтеграційного підходу.

Методологія дослідження. Методологічною основою дослідження є компетентнісний, діяльнісний, інтегративний і проєктний підходи, а також методи теоретичного аналізу наукових джерел, структурно-змістового аналізу робочих програм дисциплін, порівняння результатів навчання, узагальнення педагогічного досвіду та моделювання інтегрованого навчального проєкту як форми реалізації міждисциплінарних зв'язків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтегрована підготовка майбутніх педагогів професійного навчання у галузі легкої промисловості розглядається як цілеспрямоване поєднання змісту, методів, форм і результатів навчання, що забезпечує формування здатності виконувати повний цикл проєктування та виготовлення швейного виробу, а також трансформувати цей досвід у педагогічну діяльність. Її сутність полягає в тому, що кожна дисципліна не дублює іншу, а виконує власну функцію у спільній структурі фахової підготовки.

Художньо-графічний компонент забезпечує образне бачення майбутнього виробу, розуміння форми, пропорцій, пластики, силуету, ритму, кольору, фактури й композиції. Саме на цьому рівні формується візуальний задум, який у подальшому потребує технічного уточнення. Без художньо-графічної основи конструювання може перетворитися на механічне виконання креслення, відірване від естетичного образу та функціонального призначення виробу.

Проєктно-конструкторський компонент забезпечує перехід від образу до технічного рішення. Він охоплює аналіз моделей-аналогів, формування технічного завдання, визначення конструктивних вузлів, побудову базової конструкції, внесення модельних змін, оформлення лекал і технічної документації. Цей компонент пов'язує художню ідею з матеріальними, розмірними, конструктивними й технологічними обмеженнями.

Виробничо-технологічний компонент забезпечує практичну реалізацію проєкту: добір матеріалів, організацію робочого місця, виконання ручних і машинних операцій, обробку вузлів, проведення примірки, коригування виробу, волого-теплову обробку та контроль якості. На цьому етапі здобувач освіти переконується, чи є його художньо-конструкторське рішення технологічно доцільним, економним, безпечним і якісним.

Педагогічний компонент інтегрованої підготовки полягає у здатності майбутнього педагога перетворити власний професійний досвід на навчальний зміст. Студент має не лише виконати операцію, а й пояснити її мету, показати прийом, визначити типові помилки, розробити критерії оцінювання, організувати діяльність учнів і забезпечити безпечні умови праці. Таким чином, інтеграція фахових дисциплін набуває педагогічного змісту.

Дисципліна «Спеціальне малювання» виконує базову роль у формуванні здатності майбутнього педагога бачити, аналізувати й графічно відтворювати форму. Її зміст охоплює основи рисунка, композиції, перспективи, пропорцій, пластичної анатомії, передачі об'єму, світлотіні, фактури та матеріальності. Особливу значущість для легкої промисловості мають теми, пов'язані із зображенням людини, одягу, драпірування, руху та виконанням ескізів колекцій [11]. Ескізування доцільно розглядати не як завершену графічну вправу, а як початковий етап інтегрованого проєктування.

«Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» має ключове значення для інтеграції художньо-графічної і виробничо-технологічної підготовки. Він забезпечує перехід від ескізу до технічного рисунка, технічного опису, креслень, лекал і технологічної карти. У межах цієї дисципліни студент навчається планувати етапи роботи, визначити контрольні точки, обґрунтовувати вибір моделі, аналізувати помилки і презентувати результат [10].

«Виробниче навчання» забезпечує практичну перевірку та реалізацію художньо-конструкторських рішень. Його зміст охоплює організацію робочого місця, правила охорони праці, роботу з інструментами та обладнанням, виконання ручних і машинних операцій, обробку швейних вузлів, ВТО, а також питання ресайклінгу й апсайклінгу текстилю [9]. Саме виробничо-технологічна підготовка дозволяє встановити зв'язок між якістю ескізу, конструкцією, властивостями матеріалу і технологією виконання.

Міждисциплінарні зв'язки в такій підготовці мають бути функціональними. Результати роботи в межах однієї дисципліни повинні використовуватися як основа для виконання завдань іншої: ескіз зі спеціального малювання стає вихідним матеріалом для технічного рисунка й конструювання; креслення і лекала, розроблені у дизайн-практикумі, використовуються під час розкрою й виготовлення виробу; готовий виріб стає об'єктом контролю якості, самоаналізу й методичного пояснення.

Таблиця 1

Логіка інтеграції художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної підготовки

Етап інтегрованої діяльності	Провідна дисципліна	Зміст діяльності здобувача освіти	Освітній результат
Формування задуму	Спеціальне малювання	Аналіз форми, пропорцій, силуету, кольору, фактури; виконання ескізу моделі	Розвиток художньо-графічної компетентності, візуальної культури та дизайнерського мислення
Технічне уточнення моделі	Спеціальне малювання; дизайн-практикум	Виконання технічного рисунка, опис деталей, вузлів, оздоблення, фурнітури, вимог до посадки	Перехід від образного задуму до технічного представлення моделі
Конструювання і моделювання	Дизайн-практикум	Зняття мірок, побудова базової конструкції, внесення модельних змін, оформлення креслень і лекал	Формування проєктно-конструкторської компетентності
Підготовка до виготовлення	Дизайн-практикум; виробниче навчання	Розкладка лекал, розкрій, маркування деталей, складання технологічної карти, визначення контрольних точок	Формування технологічної грамотності та здатності планувати виробничий процес
Виготовлення виробу	Виробниче навчання	Виконання ручних, машинних і клейових операцій, обробка вузлів, примірка, коригування, ВТО	Розвиток виробничо-технологічної компетентності та професійної майстерності
Контроль і педагогічне осмислення	Усі дисципліни	Оцінювання якості виробу, аналіз помилок, презентація результату, розроблення методичних рекомендацій	Готовність до організації навчально-виробничої діяльності здобувачів освіти

Навчальний проєкт швейного виробу є найбільш продуктивною формою інтеграції, оскільки відтворює логіку реальної професійної діяльності й водночас має педагогічно керовану структуру. Він може включати аналітико-пошуковий, художньо-графічний, техніко-конструкторський, технологічний, виробничий і презентаційно-рефлексивний етапи. На кожному з них студент виконує професійно значущі дії та поступово переходить від задуму до готового виробу.

На аналітико-пошуковому етапі здобувачі аналізують призначення виробу, потреби споживача, умови використання, матеріали, аналоги та стилістичні джерела. На художньо-графічному етапі виконують ескізи, визначають силует, пропорції, композицію деталей і колірне рішення. На техніко-конструкторському етапі розробляють технічний рисунок, технічний опис, базову конструкцію, модельні зміни й лекала. На технологічному етапі складають технологічну карту, добирають обладнання, інструменти, способи обробки вузлів і контрольні точки. Виробничий етап охоплює розкрій, обробку деталей, примірку, коригування, остаточну обробку та ВТО.

Презентаційно-рефлексивний етап має особливу педагогічну цінність. Студент презентує готовий виріб, пояснює логіку його створення, демонструє ескізи, технічний рисунок, лекала і технологічну карту, аналізує якість виконання та визначає, як такий проєкт можна адаптувати для здобувачів закладу професійної освіти. Саме на цьому етапі виробничий досвід перетворюється на методичний.

Компетентнісний потенціал інтеграції полягає у формуванні комплексу взаємопов'язаних умінь. Художньо-графічна компетентність виявляється у здатності аналізувати й зображати форму, передавати пропорції, об'єм, фактуру, рух і силует. Проєктна компетентність охоплює формулювання задуму, аналіз аналогів, розроблення технічного завдання й планування етапів роботи. Конструктивно-модельна компетентність передбачає вміння будувати конструкції, виконувати моделювання, оформлювати креслення і лекала. Виробничо-технологічна компетентність пов'язана з добром способів обробки, виконанням операцій, ВТО, контролем якості та аналізом дефектів.

Організаційно-педагогічна компетентність формується через здатність планувати навчальну діяльність, організовувати робочі місця, забезпечувати безпечні умови праці, демонструвати технологічні прийоми, пояснювати послідовність операцій, оцінювати результати учнів і мотивувати їх до творчого виконання завдань. Рефлексивно-оцінювальна компетентність виявляється у здатності аналізувати власний результат, визначати помилки, пояснювати їхні причини та пропонувати способи вдосконалення.

Ефективність інтеграційного підходу залежить від низки педагогічних умов. Насамперед необхідним є узгодження змісту дисциплін на рівні тем, завдань і результатів навчання. Викладачі мають бачити не лише межі власної дисципліни, а й місце її результатів у загальній логіці підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Другою умовою є проєктна організація навчання, що дозволяє поєднати художній задум, технічну розробку й виробниче виконання.

Третьою умовою є використання єдиного портфоліо проєкту, у якому накопичуються ескізи, технічні рисунки, аналіз аналогів, креслення, лекала, технологічні карти, фото етапів виготовлення, результати контролю якості, самоаналіз і методичні рекомендації. Четвертою умовою є поетапний контроль і зворотний зв'язок. На кожному етапі студент має отримувати не тільки оцінку, а й професійно спрямовані рекомендації: як уточнити ескіз, зробити конструкцію технологічнішою, уникнути дефектів під час обробки і краще пояснити операцію здобувачам.

Окремого значення набуває тематика сталого дизайну, ресайклінгу й апсайклінгу. Робоча програма виробничого навчання передбачає вивчення ресайклінгу текстилю, сортування й підготовки вторинної сировини, оптимізації розкрою, реконструкції, ремонту, перешивання, комбінування матеріалів і створення нових моделей із уживаних речей [9]. Такі проєкти формують екологічну відповідальність, креативність, технологічну гнучкість і здатність приймати нестандартні рішення.

Оцінювання результатів інтегрованої підготовки має бути комплексним. До художньо-графічних критеріїв належать композиційна цілісність ескізу, правильність пропорцій, виразність силуету й передача фактури. До проєктно-конструкторських – відповідність технічному завданню, якість технічного рисунка, точність креслень і правильність лекал. До виробничо-технологічних – раціональність технологічної послідовності, якість операцій, посадка виробу, дотримання режимів ВТО та відсутність дефектів. До організаційно-педагогічних – здатність пояснити роботу, визначити типові помилки, запропонувати методику навчання операцій і дотримуватися правил безпечної праці.

Висновки. Інтеграція художньо-графічної, проєктно-конструкторської та виробничо-технологічної підготовки є необхідною умовою формування цілісної фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у галузі легкої промисловості. Вона забезпечує зв'язок між художнім задумом, технічним проєктуванням, конструктивним моделюванням, технологічним виконанням і педагогічним осмисленням результатів.

Дисципліна «Спеціальне малювання» формує художньо-графічну основу професійної діяльності; «Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» забезпечує перехід від ескізу до технічного опису, конструкції, лекал і технологічної карти; «Виробниче навчання» реалізує

проектний задум у практичній діяльності через виконання швейних операцій, обробку вузлів, ВТО, контроль якості та дотримання правил безпечної праці.

Найбільш продуктивною формою інтеграції є навчальний проєкт швейного виробу, що охоплює аналітичний, художньо-графічний, техніко-конструкторський, технологічний, виробничий і рефлексивно-педагогічний етапи. До педагогічних умов його реалізації належать узгодження змісту дисциплін, проєктна організація навчання, використання єдиного портфоліо, поетапний контроль, зв'язок із сучасними виробничими практиками та розвиток педагогічної рефлексії.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні й експериментальній перевірці моделі інтегрованого навчального проєкту з виготовлення швейного виробу, створенні комплексних критеріїв оцінювання результатів такої діяльності, а також у вивченні можливостей цифрового ескізування, САД-конструювання, сталого дизайну та апсайклінгу в підготовці майбутніх педагогів професійного навчання.

References

1. Андрощук І. Підготовка майбутніх педагогів закладів професійної освіти у співпраці з роботодавцями. *Професійна освіта*. 2022. № 1 (94). С. 31–33. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734219/1/PTO_1_2022.pdf.
Androshchuk, I. (2022). Pidhotovka maibutnih pedahohiv zakladiv profesiinoi osvity u spivpratsi z robotodavtsiamy [Training future teachers of vocational education institutions in cooperation with employers]. *Profesiina osvita – Vocational Education*. 1(94). 31–33. Retrieved from: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734219/1/PTO_1_2022.pdf. [in Ukrainian].
2. Васенок Т. М. Підготовка майбутніх фахівців швейної галузі до проєктно-конструкторської діяльності. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2014. Вип. 42. С. 3–9. URL: https://www.researchgate.net/publication/352276277_Pidgotovka_majbutnih_fahivciv_svejnoi_galuzi_do_proektno-konstruktorskoj_dialnosti.
Vasenok, T. M. (2014). Pidhotovka maibutnih fakhivtsiv shveinoi haluzi do proiektno-konstruktorskoj diialnosti [Training future specialists of the garment industry for design and construction activities]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly – Pedagogy of Higher and Secondary Education*. 42. 3–9. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/352276277_Pidgotovka_majbutnih_fahivciv_svejnoi_galuzi_do_proektno-konstruktorskoj_dialnosti [in Ukrainian].
3. Васенок Т. М. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ швейного профілю. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. Вип. 7, ч. 1. С. 64–68. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/NZ-PMFMTO/article/download/179/173>.
Vasenok, T. M. (2015). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnih vykladachiv spetsialnykh dystsyplin PTNZ shveinoho profiliiu [Formation of professional competence of future teachers of special disciplines of vocational schools of the sewing profile]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Scientific Notes. Series: Issues in the Methodology of Physics, Mathematics, and Technology Education*. 7(1). 64–68. Retrieved from: <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/NZ-PMFMTO/article/download/179/173> [in Ukrainian].
4. Внукова О. М., Іванова О. В., Черченко Т. М. Проблеми набору на навчання майбутніх педагогів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2022. № 15. С. 36–51. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/21206>.
Vnukova, O. M., Ivanova, O. V., & Cherchenko, T. M. (2022). Problemy naboru na navchannia maibutnih pedahohiv dlia zakladiv profesiinoi osvity shveinoho profiliiu [Problems of recruitment for training future teachers for vocational education institutions of sewing profile]. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii – Vocational Education: Methodology, Theory, and Technology*. 15. 36–51. Retrieved from: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/21206> [in Ukrainian].
5. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.05.2026).
Verkhovna Rada of Ukraine (1998). Zakon Ukrainy «Pro profesiinu (profesiino-tekhnicynu) osvitu» [Law of Ukraine «On Vocational Education»]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
6. Орлова Н. С. Методика навчання художнього проєктування одягу майбутніх учителів технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Полтава, 2021. 281 с. URL: <https://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/disertaciya-orlova-n.s.pdf>.
Orlova, N. S. (2021). Metodyka navchannia khudozhnoho proiektuvannia odiahu maibutnih uchyteliv tekhnolohii [Methods of teaching artistic clothing design to future technology teachers]: *Candidate's thesis*.

- Poltava, Ukraine. 281. Retrieved from: <https://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/disertacziya-orlova-n.s..pdf> [in Ukrainian].
7. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу: колективна монографія / за наук. ред. В. І. Ковальчука. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с. URL: https://tpgnpu.ho.ua/images/my_images/doc_pdf/vidavnictvo/2020/monografiya%20Kovalchuk_2020.pdf
Kovalchuk, V. I. (Ed.). (2020). *Pidhotovka maibutnix pedahohiv profesiinoho navchannia na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu* [Training future vocational education teachers based on the competence approach]: monohrafiia. Hlukhiv, Ukraine: Hlukhivskiy NPU im. O. Dovzhenka. 194/ Retrieved from: https://tpgnpu.ho.ua/images/my_images/doc_pdf/vidavnictvo/2020/monografiya%20Kovalchuk_2020.pdf [in Ukrainian].
 8. Проектування змісту і технологій художньо-графічної підготовки та художньо-творчої діяльності здобувачів вищої освіти (студентів) і молодих учених: збірник наукових праць / гол. ред. С. Д. Цвілик. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2025. Вип. 4. 185 с. URL: <https://tpodm.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/19/2025-zbirnyk-hud-grafichna-pidgotovka-1.pdf>
Tsvilyk, S. D. (Ed.). (2025). *Proiektuvannia zmistu i tekhnolohii khudozhno-hrafichnoi pidhotovky ta khudozhno-tvorchoi diialnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity i molodykh uchenykh* [Designing the content and technologies of artistic and graphic training and artistic creative activity of higher education students and young scientists] Vinnytsia, Ukraine: TOV "Merkuri-Podillia". Issue 4. 185. Retrieved from: <https://tpodm.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/19/2025-zbirnyk-hud-grafichna-pidgotovka-1.pdf> [in Ukrainian].
 9. Робоча програма навчальної дисципліни «Виробниче навчання» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)». Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2025. 32 с.
Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Vyrobnyche navchannia» dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity OPP «Profesiina osvita (Tekhnolohiia vyrobiv lehkoj promyslovosti)» [Working programme of the discipline «Industrial Training» for first-cycle higher education students of the educational programme «Professional Education (Technology of Light Industry Products)»]. (2025). Chernihiv, Ukraine: Natsionalnyi universytet «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka. 32. [in Ukrainian].
 10. Робоча програма навчальної дисципліни «Дизайн-практикум з конструювання та моделювання одягу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)». Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2025. 18 с.
Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Dyzain-praktykum z konstruiuvannia ta modeliuvannia odiahu» dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity OPP «Profesiina osvita (Tekhnolohiia vyrobiv lehkoj promyslovosti)» [Working programme of the discipline «Design Workshop in Clothing Construction and Modelling» for first-cycle higher education students of the educational programme «Professional Education (Technology of Light Industry Products)»]. (2025). Chernihiv, Ukraine: Natsionalnyi universytet «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka. 18. [in Ukrainian].
 11. Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальне малювання» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)». Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2025. 18 с.
Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Spetsialne maliuvannia» dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity OPP «Profesiina osvita (Tekhnolohiia vyrobiv lehkoj promyslovosti)» [Working programme of the discipline «Special Drawing» for first-cycle higher education students of the educational programme «Professional Education (Technology of Light Industry Products)»]. (2025). Chernihiv, Ukraine: Natsionalnyi universytet «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka. 18. [in Ukrainian].
 12. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1460. Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/015-Profosvita-bakalavr.pdf>
Ministerstv osvity i nauky Ukrainy. (2019). *Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskiy) riven, haluz znan 01 Osvita/Pedahohika, spetsialnist 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy)* [Standard of higher education of Ukraine: First (bachelor's) level, field of knowledge 01 Education/Pedagogy, specialty 015 Professional Education (by specializations)]. Kyiv. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/015-Profosvita-bakalavr.pdf>

gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/015-Profosvita-bakalavr.pdf [in Ukrainian].

13. Шевченко А. І. Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 21 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.19/Shevchenko.pdf
Shevchenko, A. I. (2017). *Metodyka navchannia khudozhnoho proektuvannia maibutnikh fakhivtsiv z dyzainu* [Methods of teaching artistic design to future design specialists]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 21. Retrieved from: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.19/Shevchenko.pdf [in Ukrainian].
14. Ma, Y., & Hou, R. (2023). Research and practice of multi-level project-based teaching mode: Taking the fashion and apparel design programme as an example. *Region – Educational Research and Reviews*. 5(3). 84–88. DOI: <https://doi.org/10.32629/rerr.v5i3.1327>
15. Widowati, W., Musdalifah, M., Setyowati, E., & Musdalipah, M. (2024). Upskilling fashion design vocational high school teachers through training on making CAD-based digital fashion patterns with Richepeace. In *Proceedings of the 5th Vocational Education International Conference*. Atlantis Press. 184–189. Retrieved from: <https://www.atlantis-press.com/article/125997747.pdf>

Horchynska Kateryna

<https://orcid.org/0000-0002-8180-6166>

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Professional Education and Life Safety,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: k.gorchynska@gmail.com

INTEGRATED TRAINING OF TEACHERS FOR THE LIGHT INDUSTRY SECTOR

The purpose of the article is to theoretically substantiate the feasibility of integrating artistic and graphic, design and construction, and production and technological training of future vocational education teachers in the light industry sector, as well as to determine its content-related, methodological and competence-based guidelines based on the analysis of the disciplines «Special Drawing», «Design Workshop in Clothing Construction and Modelling» and «Industrial Training».

The relevance of the study is determined by the need to train specialists capable of combining an artistic concept, a design solution, technological implementation and pedagogical explanation of educational and production processes.

Methodology. *The study uses the analysis and systematisation of scientific and pedagogical sources, comparative analysis of the content of educational components, generalisation of pedagogical experience, structural and logical modelling of interdisciplinary connections, and pedagogical design of an integrated educational project for a garment product. The application of competence-based, activity-based, integrative and project-based approaches made it possible to consider professional training as a holistic system for developing the professional and pedagogical readiness of a teacher.*

Scientific novelty. *The model of combining three interrelated components of professional training has been clarified: artistic and graphic, design and construction, and production and technological components. The logic of transition from an artistic image and sketch to a technical drawing, construction, technological chart, practical manufacture of a product and pedagogical reflection on the results of educational and production activities has been proposed. It is substantiated that an integrated educational project for a garment product is an effective form of combining creative, technical, technological and methodological tasks.*

Conclusions. *It has been proven that the integration of these components ensures the integrity of professional training and contributes to the formation of design, construction, technological and pedagogical thinking among students. It creates conditions for training a teacher capable of organising the full cycle of project and production activities of pupils and students in institutions of vocational and professional pre-higher education, explaining the sequence of operations, controlling product quality, ensuring safe working conditions and developing professional responsibility.*

Key words: *vocational education, light industry, special drawing, clothing construction, industrial training.*

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Тамара Янченко**